

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

univoce prædicatur: Ergo ut dicitur de Christo
non est idem in significando quod persona.

Confirmatur amplius: Si homo ut dicitur de
persona divina, de formali in recto non naturam,
sed substantiam in natura importaret, ideo ef-
ficeret quia non pro natura supponit, sed pro ha-
bente naturam: At hæc ratio non valet: Ergo
&c. Major patet, Minor verò ostenditur primo:
Homo, etiam prout de nobis dicitur, non suppo-
nit pro natura in recto, sed pro habente natu-
ram; aliis hæc propositio esset falsa, Petrus est
homo, sicut hæc, Petrus est humanitas; & tamen
prout de nobis prædicatur, non significat sub-
stantiam, sed naturam in recto: Ergo ex eo quod
prout dicitur de persona divina, non supponat
pro natura, sed pro habente naturam, non sequit-
ur quod prout sic substantiam in recto de for-
mali significet.

Secundo probatur eadem Minor: *Ly Deus*
non supponit in recto pro natura divina, sed pro
habente naturam, & tamen non significat in re-
cto de formali substantiam, sed naturam, ut
prædicti Recentes fatentur: Ergo ratio præ-
dicta nulla est. Consequentia patet, Antecedens
probatur. Si *ly Deus* supponeret in recto pro na-
tura, & non pro habente naturam, pro eodem
supponeret *ly Deus*, & *ly Deus*: Sed hoc dici ne-
quit, aliis sicut hæc propositio *Deus generat*, est
falsa & hæretica; ita ista, *Deus generat Deum*, falsa
& hæretica esset, cuius oppositum docent omnes
Catholici: Ergo *ly Deus* non supponit in recto
pro natura, sed pro habente naturam.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò contra primam conclusionem
D. Thomas in 3. dist. 1. qu. 2. art. 5. in solu-
tione ad 2. & 3. expresse docet personam divi-
nam duas assumere humanitates, non fore
unum hominem, sed plures homines, & hoc
probat in solut. ad 2. quia videlicet singularitas
& pluralitas termini substantivi, attenditur se-
cundum unitatem & pluralitatem naturæ signifi-
cate per terminum, & non secundum unitatem
& pluralitatem suppositorum. Et 1. p. qu. 36.
art. 4. & qu. 39. art. 3. asserit quod quia nomina
substantiva significant aliquid per modum sub-
stantiæ, nomina verò adjectiva significant aliquid
per modum accidentis; substantia autem sicut
per se habet esse, ita per se habet unitatem, vel
multitudinem; ideo singularitas & pluralitas no-
minis substantivi, attenditur secundum formam
significatam per nomen: Ergo cum *ly homo* no-
men substantivum sit, ut docet idem S. Doctor
hic art. 6. illius unitas vel pluralitas attendi debet
penes formam significatam, & consequenter
cum in prædicto casu humanitates essent plures,
quavis esset unicum suppositum, non esset u-
nus homo, sed plures homines.

Ad primum D. Thomæ testimonium, respon-
deo illum: hic art. 7. ad 2. hanc retulisse senten-
tiam, & expresse retractasse. Nec valet solutio
Capreoli dicentis S. Doctorem loqui in præsen-
ti de nominibus adjectivis, non de substantivis,
cum docet ad sui pluralitatem exigere distinctio-
nem suppositorum. Non valet, inquam, Tum
quia rationem reddit, cur persona duas assumens
naturas, non duo homines, sed unus homo dica-
tur: At homo nomen substantivum est; Ergo in

Tom. IV.

præsentem de nominibus substantivis loquitur, &
non solum de adjectivis. Tum etiam, quia (ut
suprà dicebamus) D. Thomas 1. p. qu. 36. art. 4.
ad 2. docet Patrem æternum propter plures pro-
prietates non posse dici plura principia, quia
(inquit) implicaretur pluralitas suppositorum:
At principium nomen substantivum est, ut ibi-
dem docet idem S. Doctor: Ergo cum ait nun-
quam nomen ab aliqua forma impositum dici
pluraliter, nisi propter pluralitatem supposito-
rum, non solum de adjectivis, sed etiam de sub-
stantivis loquitur.

Ad secundum dicendum cum Cajetano, Fer-
rariensi, & aliis Thomistis, D. Thomam ibi so-
lum velle pluralitatem formæ significare attendi
ad pluralitatem nominis substantivi, ut sufficien-
tem, si sit substantivum abstractum, ut humani-
tas, si autem concretum sit, ut sic attendi ut re-
quisitam ad pluralitatem hominis, non tamen ut
sufficientem, nisi accedat ut conditio supposito-
rum pluralitas. Nec obstat quod S. Doctor ibi
hujus conditionis mentionem non fecerit; illius
enim ibi non meminit. Tum quia solum expli-
cabat id in quo differunt substantiva & adjectiva,
non verò id in quo conveniunt; illa verò conve-
niunt in necessitate multitudinis suppositorum.
Tum etiam, quia ad doctrinam quam prædictis
locis statuere intendebat, nempe nomina essen-
tialia substantivè sumpta singulariter de personis
prædicari, conditio illa necessaria non erat. Quæ-
stione verò 36. ejusdem primæ partis art. 4. ad 2.
ut salvaret Patrem non esse duo principia, ob du-
plicem proprietatem, secundum quarum unam
est principium Filii, & secundum aliam prin-
cipium Spiritus Sancti, dictam conditionem ex-
pressit, docens non esse duo principia, ob dupli-
cem proprietatem, quia implicaretur pluralitas
suppositorum.

Obijciens secundò: Si una persona divina simul
assumeret duas naturas humanas esset unus homo,
eodem modo si assumeret unam humanitatem, si-
mul assumeret naturam leonis, esset unum ani-
mal: At falsum est quod assumens simul naturam
humanam & naturam leoninam, sit unum animal:
Ergo & quod persona divina simul assumens
duas naturas humanas, sit unus homo. Major
patet ex paritate rationis, Minor probatur, Non
potest unum & idem animal simul pertinere ad
speciem hominis & ad speciem leonis, cum spe-
cies ejusdem generis oppositas differentias im-
portent: At si assumens simul naturam humanam
& naturam leoninam, esset unum animal, idem
animal simul ad speciem hominis & leonis per-
tineret: Ergo &c.

Respondeo, concedi Majori, negando Min-
orem, etenim hoc nomen *animal* est concretum
substantivum ad pluralitatem verò concreti sub-
stantivi, requiritur pluralitas non solum formæ,
sed etiam suppositi, ut paragrapho præcedenti
ostendimus. Unde ad probationem in contra-
rium, distinguo Majorem: Unum & idem ani-
mal non potest simul pertinere ad speciem homi-
nis & leonis, si sit unum non solum ratione unius
substantiæ, sed etiam ratione unius naturæ &
formæ, concedo Majorem. Si sit unum non ra-
tione unius naturæ, sed duntaxat ratione unius
substantiæ, nego Majorem, & sub eadem di-
stinctione Minoris, nego Consequentiam.

Obijciens tertio contra secundam conclusio-
nem: D. Thomas hic art. 6. ad 1. docet quod in
casu quo tres personæ eandem humanitatem

Rrr 2

assu.

assumerent, non essent unus homo simpliciter, sed tantum secundum quid, ait enim: Non enim posset argui ex hoc quod tres personae sunt unus homo, quod essent unus simpliciter, nihil enim prohibet dicere quod homines qui sunt plures simpliciter, sint unus quantum ad aliquid, puta unus populus. Ergo S. Doctor vult in eo casu tres personas divinas esse simpliciter plures homines, & unum tantum secundum quid.

112. Respondeo negando quod S. Doctor hoc loco doceat, tres personas divinas eandem humanitatem assumentes, non esse unum hominem simpliciter; ipse enim non dixit quod in eo casu tres personae divinae non sint unus homo simpliciter, sed solum quod non essent unus simpliciter; quae sunt valde diversa; nam ad primum sufficit unitas in natura humana, ad secundum vero requiritur unitas personalis; Unde tres personae divinae sunt simpliciter unus Deus, & tamen non sunt unus simpliciter in genere masculino, sed solum unum naturaliter; quia primum denotat unitatem personalem, secundum autem unitatem in natura, ut docet S. Thomas 1. part. qu. 31. art. 2. ad 4.

ARTICULUS VI.

An persona creata, de potentia Dei absoluta, possit terminare naturam alienam?

113. Certissimum est apud omnes Theologos, nullam personam creatam, nec creabilem, posse naturaliter, sive virtute propria, alienam terminare naturam: Tum quia substantia seu personalitas creata, limitatur, finitur & determinatur a propria natura, tanquam a sua potentia. Tum etiam quia cum suppositum creatum non possit virtute naturali operari aliquid miraculi, mysterium Incarnationis non fuisset opus miraculosum, si persona creata posset naturaliter, sive virtute propria, alienam naturam terminare. Difficultas itaque, quae solum est, num supernaturaliter, sive virtute divina, possit natura creata, vel creabilis, naturam aliam praeter propriam terminare?
114. Partem affirmativam docent Scotus, Nominales, Granadus, Beccanus, Theophilus Raynaudus, & alii ex Recentioribus. Valentia vero distinguens inter personam creatam & creabilem, fatetur quidem id personae creatae, etiam supernaturaliter, esse impossibile, non tamen personae creabilis; posset enim in eius doctrina produci aliqua tanta perfectionis & virtutis in terminando, ut etiam naturam alienam posset terminare. Contra hos Autores stant ex adverso communiter Thomistae, cum suo Praeceptore, hic art. 1. ad 2. quem sequuntur Vazquez, Suarez, Delugo, & alii Recentiores.

S. I.

Conclusio negativa statuitur, & autoritate D. Thomae, ac duplici ratione firmatur.

115. Dico igitur: Non potest, etiam supernaturaliter, sive de potentia Dei absoluta, persona creata, vel creabilis, alienam terminare naturam. Probatur primo ex D. Thoma loco mox citato, ubi sic habet: Hoc autem est proprium divinae personae, propter eius infinitatem, ut fiat in ea concursus naturarum, non quidem accidentaliter, sed secundum substantiam.

116. Respondet Granadus, D. Thomam solum vel-

le quod persona creata non possit contraturaliter, sicut divina, terminare alienam naturam, cum quo statim posse supernaturaliter.

Sed contra primo: id quod taliter uni convenit, quod nulli alteri possit ullâ ratione competere, cum maiori proprietate dicitur proprium, quam si possit aliis competere, quâvis non contraturaliter: Sed nihil est quod nos cogat ut verba D. Thomae cum minori proprietate usurpemus, cum nullibi oppositum insinuerit. Ergo asserendum est, Angelicum Doctorem sensisse taliter esse divinam personam proprium alienam terminare naturam, ut nulli personae creatae possit ullo modo competere.

Secundo, Impossibile est personam creatam terminare alienam naturam, & hoc non praeter contraturaliter, ut ex infra dicendis constabit. Ergo si juxta D. Thomam, terminatio alienae naturae, ut conveniens contraturaliter, est ita divinam personam propria, ut nequeat personae creatae competere, erit absolute divinam personam ita propria, ut nullâ ratione possit persona creata alienam terminare naturam.

Plures etiam in favorem nostrae conclusionis adduci solent rationes ab Authoribus, Suarez hic disp. 13. sect. 4. illâ probat ex eo quod substantia est modus naturae propriae; Sed implicat modum unius rei medicare aliam, implicat enim in federe per sessionem alterius esse praesentem loco, per modalem alterius praesentiam; vigam esse rectam, per alterius rectitudinem; & unum accidens inherere, per alterius inhaerentiam. Ergo etiam implicat substantiam creatam, alienam terminare naturam.

Sed haec ratio non est efficax, nam quod personalitas non sit modus, sed entitas realis, realiter à natura distincta, est sententia in via D. Thomae probabilis, quam tenet Cajetanus quasi sequenti art. 2. & cum illo plures Theologi. Ergo quod personalitas creata nequeat de potentia absoluta alienam terminare naturam (quod communiter censetur Angelicum Doctorem tenuisse) non est opposita sententiae alligandum, nec ex eo probandum, quod personalitas creata modus sit, & non entitas realis, realiter à natura distincta.

Aliter ergo probanda est conclusio, nimirum ratione quam insinuat S. Doctor verbis supra relatis, quibus asserit personam creatam non posse terminare alienam naturam, quia non est infinita. Unde sic arguo: Substantia terminans plures naturas, debet esse infinita; Sed implicat substantiam creatam esse infinitam; Ergo & plures terminare naturas. Minor patet, tum quia omne creatum, finitum est. Tum etiam, quia substantia creata limitatur ab illa natura, cuius est complementum & terminus. Major vero in qua est difficultas probatur primo. Substantia terminans plures naturas, supplet vices substantiarum quae sunt propriae illis naturis, tales enim naturae redduntur incommunicabiles, sicut reddidissent substantiae propriae: Sed non potest suppleri vices talium substantiarum, nisi sit infinita; Ergo substantia terminans plures naturas, debet esse infinita. Major patet, Minor probatur. Substantia terminans plures naturas, non potest suppleri vices substantiarum quae sunt propriae illis naturis, nisi contineat illas secundum proprias & distinctas earum rationes, eminentet formaliter, id est seclusis imperfectionibus: Sed non potest hoc modo illas continere, nisi sit infinita; Ergo &c. Minor probatur: Non potest